ความเชื่อในพิธีอรังกิตรัมในนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัม
BELIEFS ON THE ARANGETRAM CEREMONY IN BHARATANATYAM INDIAN CLASSICAL DANCE

ฤตพชรพร ทองถนอม* นราพงษ์ จรัสศรี**
Rittapotcharaporn Thongtanorm, Naraphong Charassri

บทคัดย่อ

บทความนี้ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อในพิธีอรังกิตรัม (Arangetram) ของผู้เรียนนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัม (Bharatanatyam) และนำมาสร้างเป็นงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัม ประกอบกับความรู้ และประสบการณ์ ที่ผู้วิจัยได้รับ เมื่อครั้งเดินทางไปศึกษาภารตะนาฏยัม ณ มหาวิทยาลัยบาณารัสฮินดู (Banaras Hindu University) เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย ผลจากการวิจัยพบว่าพิธีอรังกิตรัมเป็นพิธีเก่าแก่ที่มีขนบตามความเชื่อแต่โบราณ เป็นประเพณีหรือธรรมเนียมที่ผู้เรียนภารตะนาฏยัม ถือปฏิบัติ และยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควรในประเทศไทย เป็นที่น่าเสียดายมรดกทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมอันทรงคุณค่านี้เป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจ และแนวคิดที่จะนำเรื่องราวมาเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้แก่ผู้ที่สนใจเพื่อนำไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: ความเชื่อ พิธีอรังกิตรัม ภารตะนาฏยัม

ABSTRACT

The purpose of this research was to study beliefs on the Arangetram Ceremony of students learning Bharatanatyam Indian classical dance in order to deliver creative dancing arts. The data had been collected by interviewing the experts in Bharatanatyam Indian classical dance. The knowledge and experience gained by the researcher while studying Bharatanatyam classical dance at Banaras Hindu University, Varanasi City of India have also been used for data analysis. The result reveals that the Arangetram is an Indian ancient and classical ceremony

* Doctor of Fine and Applied Arts Program in Fine and Applied Arts. Chulalongkorn University.

** Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.

conventionally undertaken by students of Bharatanatyam. As this ceremony has not yet well known in Thailand, it should be promoted as one of the cultural heritage of all mankind.

Keywords: belief, Arangetram Ceremony, Bharatanatyam

1. บทนำ

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกรูปทุกนาม ทุกชาติทุกภาษา สิ่งใดที่มนุษย์ได้พบเห็น ได้สัมผัสย่อมเป็นพื้นฐานและเป็นต้นเหตุแห่งความเชื่อด้วยกันทั้งสิ้น ประกอบกับการบอกเล่าจากบรรพบุรุษที่เราให้ความเคารพนับถือ หรือจากประสบการณ์ที่ตัวเราได้รับโดยตรง ล้วนแล้วแต่เป็นแรงเสริมให้มนุษย์เรามีความเชื่อเพิ่มมากขึ้น และเมื่อใจคิดความเชื่อ (นามธรรม) ก็บังเกิดทั้งที่เป็นรูปร่าง หรือเป็นสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (รูปธรรม) จึงสรุปได้ว่าความเชื่อมีอยู่ 2 ประการ คือ ความเชื่อที่เป็นนามธรรม และความเชื่อที่เป็นรูปธรรม เช่นเดียวกันกับผู้ที่เรียนภารตะนาฏยัมก็มีความเชื่อ ความศรัทธาในกิมกินี (Kimkini) และพิธีอรังกตรัม (Arangetram)

กิมกินี (Kimkini) คือ กุงรู (ghungroo) หรือกระพรวนทองสัมฤทธิ์ที่เรารู้จักกันดี กุงรู ถือเป็นเครื่องประดับที่สำคัญที่สุดของการแสดงภารตะนาฏยัม (Bharatanatyam) นักแสดงหรือศิลปินทุกคนจะต้องสวมกุงรูทุกครั้งที่ทำการแสดงต่อหน้าผู้ชมซึ่งถือว่าเป็นขนบหรือธรรมเนียมปฏิบัติที่เคร่งครัดมาแต่โบราณ นักแสดงหรือศิลปินไม่สามารถทำการแสดงได้ถ้าไม่สวมกุงรูเพราะจะถือว่าเป็นอัปมงคล กุงรูนั้นนอกจากจะเป็นเครื่องประดับที่สำคัญแล้วยังเป็นสิ่งมงคลที่นักแสดงหรือศิลปินทุกคนให้ความสำคัญเพราะเชื่อว่ากุงรูนั้นเปรียบเสมือนมนตราหรือวิชาความรู้ที่เทพเจ้าและบูรพคณาจารย์ประทานให้เพื่อเป็นสิริมงคลติดตัวจะช่วยให้การแสดงประสบความสำเร็จไม่มีอุปสรรคหรือติดขัดใดๆ และยังเป็นเครื่องรางที่ปกป้องตัวเองจากสิ่งไม่ดีสิ่งที่เป็นอัปมงคลที่จะมาเข้าตัวในขณะแสดงอีกด้วย ได้มีการกำหนดคุณลักษณะของกุงรูไว้อย่างชัดเจน (Potcharaporn Thongtanorm, 2008)

ภาพที่ 1 กิมกินี (KIMKINI)

ที่มา : ผู้วิจัย

พิธีอรังกิตรัม (Arangetram) เป็นพิธีรับมอบกรุงรู (Worship of Ankle Bells) หรือกิมกินี (Kimkini) หมายถึงกระพวนข้อเท้าที่ทำด้วยทองสัมฤทธิ์เป็นเครื่องประดับสำคัญในการแสดงนาฏยศิลป์อินเดีย พิธีอรังกิตรัมเป็นพิธีเก่าแก่ที่มีขนบตามความเชื่อแต่โบราณ เป็นประเพณีหรือธรรมเนียมที่ผู้เรียนภารตะนาฏยัม (Bharatanatyam) ถือปฏิบัติ เป็นพิธีที่แสดงถึงความสามารถและเพื่อประกาศให้ผู้คนรับรู้และร่วมกันเป็นสักขีพยานว่าศิษยา (Shishya) ผู้นั้นได้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ ฝึกฝน และอบรมสั่งสอนจากครูหรือกูรู (Guru) หรือผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอย่างครบถ้วนและดีเยี่ยมจนสามารถนำวิชาความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพได้คือเปลี่ยนจากสถานะนักเรียนขึ้นไปอยู่ในทำเนียบของศิลปินนั่นเอง ตามที่ เปรมจันทร์ ฮัมบา (Premchand Hombal, ได้กล่าวไว้ว่า “สิ่งสำคัญในพิธีอรังกิตรัมคือกระพวนข้อเท้าที่ทำด้วยทองสัมฤทธิ์เป็นเครื่องประดับสำคัญในพิธีอรังกิตรัมและยังเป็นเครื่องประดับที่นักแสดงทุกคนขาดไม่ได้ในการแสดงภารตะนาฏยัมทุกครั้ง ถือเป็นสิ่งมงคลเปรียบเสมือนมนตราหรือวิชาความรู้ที่เทพเจ้าและบูรพคณาจารย์ประทานให้เพื่อเป็นสิริมงคลติดตัว เป็นเหมือนขวัญและกำลังใจในขณะแสดงช่วยให้การแสดงนั้นประสบความสำเร็จเป็นที่ชื่นชมชื่นชอบ กรุงรูยังถือเป็นเครื่องรางที่ปกป้องตนเองจากสิ่งไม่ดีสิ่งที่เป็นอัปมงคลที่จะมาเข้าตัวในขณะแสดงอีกด้วย” (P.C. Hombal, Interview, 25 April 2015) ตามที่ มาลา ฮัมบา (Mala Hombal, ได้กล่าวไว้ว่า การที่นักแสดงหรือศิลปินจะมีกุงรูได้นั้น จะต้องเรียนรู้กระบวนท่ารำจนครบหลักสูตรต้องฝึกฝนและ ขยันหมั่นเพียรอย่างหนักเป็นเวลานาน จนครูผู้สอนพิจารณาว่าเห็นสมควรอนุญาตให้เข้าพิธีอรังกิตรัม(Arangetram) หรือ Worship of ankle bells ได้ ถ้าศิษยาพร้อมที่จะแสดงเดี่ยว ผู้ปกครองจะได้รับอนุญาตจากครูให้จัดพิธีอรังกิตรัม ในโรงละครตามวันเวลาที่ต้องการ (Mala Hombal, Interview, 25 April 2015)

เมื่อศิษยาได้รับอนุญาตให้เข้าพิธีอรังกิตรัมได้นั้นจึงต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือทำเนียมปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เริ่มด้วยการฝึกที่สำคัญก่อนการแสดง จะต้องทำโดยไม่ผูกกรุงรูหรือกระพรวนที่ข้อเท้าเพราะการทำงานของเท้ากับกระพรวนอาจยังไม่แน่นอน ไม่พอดีกับจังหวะและขัดแย้งกันเนื่องจากเสียงของกระพรวน การฝึกซ้อม ศิษยาจะแต่งกายชุดธรรมดา เมื่อครูรู้สึกว่านักแสดงพร้อมครูก็จะกำหนดวัน และเวลาที่ฤกษ์งามยามดีที่จะทำการแสดง จะมีการส่งการ์ดเชิญไปยังผู้เชี่ยวชาญผู้รักการแสดง เพื่อนฝูงและญาติมิตร โดยก่อนวันแสดงศิษยาจะต้องนำกระพรวนไปมอบให้ครูเพื่อทำพิธีสวดมนตราไปที่กระพรวนเป็นเวลา 7 วัน พอถึงในวันแสดงจริงตามฤกษ์ที่กำหนดนักแสดงจะแต่งกายด้วยชุดการแสดงที่ทำด้วยผ้าไหมเนื้อดีมีราคา เครื่องประดับถูกต้องตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี พร้อมทั้งประดับศีรษะดอกไม้และเครื่องประดับสำหรับการแสดงภารตะนาฏยัมอย่างสวยงามมาในพิธี แล้วสวดมนต์เพื่อขอพรต่อพระศิวะ (Shiva Natraja) เทพเจ้าแห่งการฟ้อนรำขอพระจากบิดามารดา ผู้อาวุโสและครูพร้อมแสดงความเคารพต่อครู (Guru Dakshina) ด้วยการก้มเอามือขวาไปแตะที่เท้าของครู พร้อมทั้งมอบเงิน ของขวัญ ผลไม้และดอกไม้ให้กับครู ครูจะมอบกระพรวนเพื่อผูกที่ข้อเท้าขณะแสดง เมื่อรับกระพรวนจากครูก็ผูกที่ข้อเท้า ต่อจากนั้นก็จะมอบผลไม้ พวงมาลัยและของขวัญให้กับนักดนตรี คารวะผู้ชมและผู้แสดงเริ่มการแสดงด้วยอลาริปปูและทำการแสดงให้ครบ 7 หรือ 9 ชุดการแสดงตามขนบแบบแผนโดยใช้เวลาประมาณ 2 ถึง 2 ชั่วโมงครึ่ง โดยมีช่วงพักประมาณ 15 นาที และนี่เป็นเพียงขั้นตอนแรกของนักแสดงบนเวทีในฐานะนักแสดงเดี่ยว โดยเรียงตามลำดับของการแสดงดังนี้ ต่อหน้าศิลปินที่มีชื่อเสียงและครูผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับมอบกุงรูและแสดงภารตะนาฏยัมแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยปุชปัญชลี (Pushpanjali) อลาริปปู (Alarippu) จัตติสวารัม (Jatiswaram) ชับดัม (Shabdam) วารนัม (Varnam) ปาดัม (Padam) ตินลนา โศลก (Sloka) หรือ การแสดงเบ็ดเตล็ด (Tillana) (Potcharaporn Thongtanorm, 2008: 96) ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์เป็นการประกาศตัวว่าตนนั้นเป็นศิษย์มีครู พร้อมและเหมาะสมที่จะเป็นศิลปินที่เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้สืบทอดเผยแผ่ภารตะนาฏยัมต่อไป ถ้าเป็นนาฏศิลป์ไทยก็จะเปรียบได้กับพิธีมอบเมื่อครูผู้สอนพิจารณาว่า ศิษย์คนใดมีความรู้ความสามารถในวิชานาฏศิลป์มีฝีมือในการรำยอดเยี่ยม จนถือเป็นแบบแผนที่ดีได้ และมีความประพฤติเรียบร้อยเหมาะสมที่จะเป็นครูสืบทอดความเป็นผู้รู้ให้กับผู้อื่นได้ต่อไป

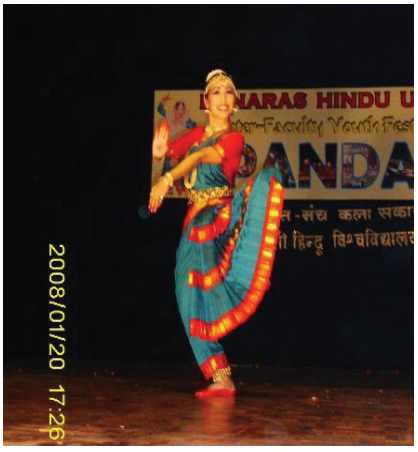

ภาพที่ 2 ท่าศิวะนาฏราช (SHIVA NATRAJA)

ที่มา : ผู้วิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าพบว่า ในประเทศไทยผู้ที่มีความรู้เรื่องพิธีอรังกิตรัม สำหรับผู้ที่เรียนภารตะนาฏยัมยังมีจำนวนน้อย อีกทั้งตำราที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันยังมีไม่มาก ทั้งที่เป็นพิธีเก่าแก่ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีตามความเชื่อแต่โบราณของอินเดีย ซึ่งถือว่าเป็นต้นกำเนิดของนาฏยศิลป์ในแถบอาเซีย ในประเทศไทยก็มีพิธีที่คนไทยที่เรียนทางด้านนาฏยศิลป์ไทยมีความเชื่อและถือปฏิบัติกันมากยาวนานอย่างพิธีไหว้ครู และครอบครูนาฏยศิลป์ไทย ที่มีความเชื่อกันว่าก่อนจะฝึกหัดทางด้านนาฏยศิลป์ไทยจะต้องมีการไหว้ครูเสียก่อน และถ้ายังไม่ได้ทำพิธีไหว้ครูและครอบครูแล้ว ครูผู้สอนจะไม่กล้าต่อท่าเพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง หรือท่ารำบางท่าให้ เพราะถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธ์ จะผิดครูได้ ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายทั้งครูผู้ถ่ายทอดและตัวของศิษย์เอง ที่เรียกกันว่า “แรงครู” พิธีไหว้ครู และครอบครูนาฏยศิลป์ไทยมีประเพณีและธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามขั้นตอนคือ สวดมนต์เย็น (ก่อนวันไหว้) แล้วฉันเช้า จากนั้นทำพิธีไหว้ครู และพิธีครอบครูตามลำดับ

ภาพที่ 3 พิธีไหว้ครู และครอบครูนาฏยศิลป์ไทย

ที่มา : ผู้วิจัย

ดังนั้นจากการศึกษาความเชื่อพิธีอรังกิตรัมในนาฏยศิลป์ภารตะนาฏยัม จนนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้สร้างงานในรูปแบบนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ พบว่าจากความเชื่อความศรัทธาอันแรงกล้าของผู้ที่ถือปฏิบัตินับจากรุ่นสู่รุ่น ก็อาจทำให้ประเพณีอันดีงามถูกจำกัดวงแคบสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งโดยเนื้อแท้ของประเพณีมีขั้นตอนขนบความเชื่อที่ถือปฏิบัติที่อบอุ่นสวยงามมีคุณค่าควรค่าแก่การเผยแพร่และรับรู้โดยทั่วกันอย่างยิ่ง จึงเกิดแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานขึ้นใหม่ ซึ่งการสร้างสรรค์งานเป็นการนำเสนอขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมเป็นประเด็นหลักและการถ่ายทอดประเพณีในรูปแบบงานสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นประเด็นรอง ซึ่งยังไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน ด้วยการนำแนวคิดทางศิลปะมาบูรณาการร่วมกับแนวคิดทางนาฏยศิลป์ โดยการใช้ความเชื่อ พิธีกรรม ศาสนา สังคม วัฒนธรรมมาเป็นโครงสร้าง และการใช้สัญลักษณ์ (Symbolism) มาเป็นองค์ประกอบในการออกแบบภายใต้โครงเรื่องโดยแบ่งเป็น 3 องก์ ได้แก่ องก์ที่ 1 มุ่งมั่น และตั้งใจ องก์ที่ 2 ความเชื่อ ความศรัทธานำมาซึ่งความสำเร็จ และองก์ที่ 3 ปฏิหาริย์... มีอยู่จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อหาแนวคิดในการสร้างงานการแสดงนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ตามความเชื่อในพิธีอรังกิตรัมของภารตะนาฏยัม

2.2 เพื่อสร้างสรรค์การแสดงนาฏยศิลป์รูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยมีใครทำมาก่อน ชุดนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในพิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาค้นคว้าถึงประเด็นต่างๆ แล้วจึงเริ่มทำการทดลองปฏิบัติการสร้างสรรค์ ตามที่ได้วางแผนไว้ ดังนี้

3.1 นำข้อมูลจากประสบการณ์ที่เคยไปศึกษาภารตะนาฏยัมที่ มหาวิทยาลัยบาณารัสฮินดู (Banaras Hindu University) เมืองพาราณสี ประเทศอินเดียด้วยตนเอง เป็นเวลา 5 ปี

3.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร สื่อสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาข้อมูลและสังเกตการณ์รูปแบบและลักษณะของการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.3 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน นาฏยศิลป์ไทย นาฏยศิลป์อินเดีย และนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เกี่ยวกับแนวคิด มุมมอง และการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ เป็นต้น

3.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั้งหมดเพื่อหาคำตอบงานวิจัย นาฏยศิลป์สร้างสรรค์พิธีอรังกิตัมในภารตะนาฏยัม

3.6 ทำการทดลองปฏิบัติการออกแบบลีลาท่าเต้นกับนักศึกษาที่มีทักษะทางนาฏยศิลป์อินเดีย นาฏยศิลป์ไทย และนาฏยศิลป์ร่วมสมัย

3.7 เรียบเรียงข้อมูลและข้อคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ เพื่อหาคำตอบงานวิจัย

3.8 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบสำหรับการแสดง อาทิ โครงเรื่อง ดนตรี ลีลาและสัญลักษณ์ นักแสดง เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง เวที แสงและเทคนิคพิเศษ เป็นต้น

3.9 พัฒนางานวิจัยขั้นสุดท้ายเพื่อเตรียมจัดพิมพ์และจัดทำรูปแบบรายงานการวิจัย

3.10 จัดพิมพ์และจัดทำเอกสารการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำการเผยแพร่ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ประสบการณ์ส่วนตัว เป็นการนำประสบการณ์ทางด้านนาฏยศิลป์ที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปศึกษานาฏยศิลป์อินเดีย (ภารตะนาฏยัม) ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรอนุปริญญาทางนาฏยศิลป์ภารตะนาฏยัม (Diploma in Dance Bharatanatyam), ประกาศนียบัตรปริญญาขั้นสูงทางนาฏยศิลป์ภารตะนาฏยัม (Post-Graduation Diploma in Bharatanatyam), ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตทางภารตะนาฏยัม (Master of Education (Bharatanatyam) ที่ มหาวิทยาลัยบาราณสีฮินดู (Banaras Hindu University) เมืองพาราณสี ประเทศอินเดียเป็นเวลา 5 ปี อีกทั้งยังได้มีส่วนร่วมในฐานะผู้ออกแบบ และนักแสดงนาฏยศิลป์ไทย และนาฏยศิลป์อินเดีย(ภารตะนาฏยัม) จึงเลือกที่จะนำประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยเกี่ยวกับพิธีอรังกิตรัมมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร ศึกษาข้อมูลเอกสารจากหนังสือ ตำราและบทความทางวิชาการต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในพิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัม ทั้งนี้เอกสารเกี่ยวกับห้วข้องานวิจัยมีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงได้หาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ วิธีการทดลอง วิธีสังเกตจากสถานที่จริง

3. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งมีอยู่หลากหลายสาขาทั้งในด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัมและศิลปะการแสดงในแต่ละด้าน ทั้งการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม โดยใช้ประเด็นการสัมภาษณ์ทั้งแบบปลายเปิด และแบบปลายปิด

4. สื่อสารสนเทศอื่นๆ เลือกศึกษาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ และพิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัม ทั้งในและต่างประเทศ

5. เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ผู้วิจัยได้นำผลงานวิจัยในเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานศิลปินแห่งชาติของ อาจารย์ ดร.วิชชุตา วุธาทิตย์ ที่ได้ศึกษาการประเมินคุณภาพของงานศิลปะอย่างเป็นธรรมในกลุ่มกรรมการสรรหาศิลปินทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ มาเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การสร้างมาตรฐานในงานสร้างสรรค์ครั้งนี้

6. การสำรวจข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ที่จัดแสดงต่างๆ เช่น ซาโลเม่ นางผู้เต้นระบำเพื่อขอหัว (Salome Dancing for the Head), นางระบำปลายเท้าผู้น่าเวทนา (Ballerina: The pathetic creature), เกอิชา (Geisha), นาฏยศิลป์สร้างสรรค์เกี่ยวกับครูโนรา เพื่อสะท้อนความเชื่อหลังความตายของครูโนราเป็นต้น โดยใช้กระบวนการตามระเบียบวิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมคือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในด้านการปฏิบัติแล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับผลจากการศึกษาค้นคว้าโดยมีหัวข้อ ดังต่อไปนี้

4.1 แนวคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์พิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัม ได้แก่ แนวคิดในการใช้ภาวะ รส ในตำรานาฏยศาสตร์ แนวคิดในการเคลื่อนไหวของร่างกาย แนวคิดในการใช้ทฤษฎีทางทัศนศิลป์ แนวคิดในการใช้ทฤษฎีการสื่อสารในการแสดงทางนาฏยศิลป์ แนวคิดในการใช้ทฤษฎีการใช้พื้นที่ แนวคิดเรื่องการใช้สัญลักษณ์ในการแสดงนาฏยศิลป์

4.2 รูปแบบของการแสดงนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ ได้แก่ การวางโครงเรื่องหรือบทที่ใช้ในการแสดง การออกแบบดนตรีและเสียงที่ใช้ประกอบการแสดง การกำหนดคุณลักษณะของนักแสดง การออกแบบลีลาท่ารำที่ใช้ในการสื่อความหมายของการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง การกำหนดและออกแบบพื้นที่ที่ใช้ในการแสดง การออกแบบแสงและเทคนิคพิเศษสำหรับใช้ในการแสดง

5. อภิปรายผลการวิจัย

หลังจากการศึกษาค้นคว้าและทำการทดลองเพื่อสร้างสรรค์ผลงานในหัวข้อ นาฏยศิลป์สร้างสรรค์พิธีอรังกิตรัมในภารตะนาฏยัม ผู้วิจัยพบว่าจากความเชื่อความศรัทธาอันแรงกล้าของผู้ที่ถือปฏิบัตินับจากรุ่นสู่รุ่น อาจทำให้ประเพณีอันดีงามถูกจำกัดอยู่ในวงแคบสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

เท่านั้น ทั้งที่ประเพณีมีขั้นตอนของขนบความเชื่อที่ถือปฏิบัติที่อบอุ่นสวยงามและมีคุณค่าควรแก่การเผยแพร่และรับรู้โดยทั่วกันอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานขึ้นใหม่ ภายใต้โครงเรื่องโดยแบ่งการแสดงออกเป็น 3 องก์ ดังนี้ องก์ที่ 1 มุ่งมั่น และตั้งใจ องก์ที่ 2 ความเชื่อ ความศรัทธานำมาซึ่งความสำเร็จ และองก์ที่ 3 ปฏิหาริย์... มีอยู่จริง โดยคำนึงถึงโครงเรื่องและบทที่ใช้ในการแสดงที่เกี่ยวกับความเชื่อในพิธีอรังกิตรัมของภารตะนาฏยัมเป็นหลักซึ่งจะปรากฏอยู่ในองก์ที่ 1 องก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของการแสดง และการคำนึงถึงประเพณีที่ถือปฏิบัติในพิธีอรังกิตรัมของภารตะนาฏยัม เช่น การรับกุงรูเพื่อนำไปทำพิธีสวดมนตราของครู การมอบกุงรูให้ศิษย์ในวันพิธี ดังจะปรากฏอยู่ในองค์ที่ 2 และ องค์ที่ 3 ของการแสดง

ภาพที่ 4 พิธีอรังกิตรัมของภารตะนาฏยัม

ที่มา : ผู้วิจัย

นอกจากนี้ยังคำนึงถึงสัญลักษณ์รวมถึงลีลาท่ารำ การใช้ภาวะ รสของภารตะนาฏยัมเพื่อใช้ในการสื่อความหมายความเข้าใจเพื่อบอกเล่าเรื่องราวดังจะเห็นได้จากองก์ที่ 1 องก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของการแสดง

ภาพที่ 5 การใช้ลีลาท่ารำและสัญลักษณ์ของภารตะนาฏยัม

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 การใช้ภาวะ รสของภารตะนาฏยัม

ที่มา : ผู้วิจัย

การคำนึงถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการแสดงนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งจะทำให้คนดูเข้าใจถึงความสำคัญและหัวใจของพิธีกรรมดังจะเห็นได้จากองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของการแสดง

ภาพที่ 7 กุงรูและเครื่องบูชา

ที่มา : ผู้วิจัย

การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการแสดง นั้นเป็นวัตถุประสงค์หลักทั้งนี้เพื่อต้องการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของคนเฉพาะกลุ่ม จึงต้องออกแบบสร้างสรรค์งานเพื่อให้คนทั่วไปสามารถเข้าใจและเข้าถึงในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะนำเสนอ จึงมีรูปแบบที่เน้นไปในทางนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัมเสียส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้วิจัยมีความเชี่ยวชาญนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัม แต่ยังมีการนำนาฏยศิลป์ตะวันตกและนาฏยศิลป์ไทย เช่น การพ้อยเท้า การกระโดด การยกตัว การก้าวเท้ายกหน้า กระดกหลัง ตั้งวง เป็นต้น เข้ามารังสรรค์ผสมผสานเพื่อให้เกิดความร่วมสมัยในการถ่ายทอดเรื่องราว ดังปรากฏอยู่ในการแสดง

ภาพที่ 8 การออกแบบการแสดง

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 9 การออกแบบการแสดง

ที่มา : ผู้วิจัย

การคำนึงถึงบริบททางสังคม ด้วย “อารยธรรม” คือความเจริญทางสังคม รวมไปถึงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองของมนุษย์ ซึ่งดูได้จากการดำรงชีวิตของคนในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน “อารยธรรมอินเดีย” ถือได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคมในแถบเอเชีย โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และความเชื่อซึ่งสังคมบางแห่งก็ยังคงรักษาและยึดถือปฏิบัติอย่างมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง เช่น การบูชาเทพและสิ่งศักดิ์ การบูชาและระลึกถึงพระคุณครูผู้ให้วิชาความรู้ การต้อนรับและอำนวยอวยพรแด่บุคคลอันเป็นที่รัก ดังจะได้เห็นในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของการแสดง

ภาพที่ 10 การบูชาเทพและการบูชาครูผู้ให้วิชาความรู้

ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 11 การการต้อนรับและอำนวยอวยพร
ที่มา : ผู้วิจัย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อในพิธีอรังกิตรัม ของผู้ที่เรียนนาฏยศิลป์อินเดียภารตะนาฏยัม ทำให้เห็นมุมมองและรับรู้ได้ถึงความเชื่ออันเก่าแก่ที่ถือปฏิบัติมาช้านาน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า และทำวิจัยในอนาคต ดังนี้

6.1 ควรมีการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมต่อไป

6.2 นำผลที่ได้จากการวิจัยฉบับนี้ ไปต่อยอดเพื่อพัฒนาศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้ใช้เป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

References

G.H. Tarlekar. (1999). *Studies in the Natayasastra – With Special Refernce to the Sanskrit Drama in Performance.* Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited.

Jayalakshmi Eshwar. (2002). *Bharatanatyam;* How to. New Delhi: B.R. Publishing Corporation.

Mandakranta Bose. (1997). *The Dance Vocabulary of Clssical India.* Delhi: Sri Satguru.

Manomhan Ghosh. (1934). *Abhinaya Darpana of Nandikesvara (AD).* Calcutta: Publishing House.

Naraphong Charassi. (2007). *Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in The modern World.* Bangkok Amarin.

Potcharaporn Thongtanorm. (2008). *A Study of Historical Development of Teaching of Bharatanatyam in India.* Dissertation, Banaras Hindu University, Varanasi, India.

P.S.R. Appa Rao. (1997). *Abhinaya Darpanam of Nandikeswara.* Hyderabad: Publication.

V.M. Kulkarmi. (1986). *Some Aspects of the Rasa Theory.* Delhi: Bhogilal Leherchand Institute of Indology.